

ความหมายของรูปคำต่าง ๆ

ถึงโลกลาวไว้ในบทที่ 1 แล้วว่า การมีรูปคำต่าง ๆ กันอาจทำให้ความหมายของคำ วลี หรือประโยคเปลี่ยนไปตามรูปคำนั้น ๆ หรืออาจจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงก็ได้ สำหรับรูปต่าง ๆ ที่ไม่ต่างกันในด้านความหมายนั้น โดยยกตัวอย่างไว้ในบทที่ 2 เช่น รูปต่าง ๆ ของคำบางคำที่ต่างกันด้วยวรรณยุกต์ เช่น คำว่า "หนังสือ" ไม่ว่าจะพูดว่า [nǎŋ-syy] [nag-syy] หรือ [nǎŋ-syy] ความหมายก็ยังหมายถึงหนังสือ อยู่เช่นเดิม ในบทนี้จะกล่าวถึงเฉพาะรูปคำที่เมื่อต่างรูปจะมีความหมายผิดแผกแตกต่างกันออกไปบ้าง โดยจะแยกพูดเป็น 3 หัวข้อ คือ คำซ้ำ คำประสม และคำลงท้าย

คำซ้ำ

ความหมายของรูปคำต่าง ๆ ที่เกิดจากการซ้ำคำจะแตกต่างกันไปตามลักษณะของรูปคำแต่ละรูป กล่าวคือ รูปคำซ้ำที่เสียงสระของพยางค์หน้าสั้นลง และไม่มีการเปลี่ยนแปลงเสียงวรรณยุกต์ ถ้าเป็นการซ้ำคำนาม หรือสรรพนาม จะมีความหมายเป็นพหูพจน์ แต่ถ้าเป็นคำซ้ำประเภทอื่น เช่น คำกริยา หรือกริยาวิเศษณ์ เป็นต้น จะทำให้หน้าหนักความหมายของคำซ้ำนั้นลดลง ส่วนรูปคำซ้ำที่มีการยืคเสียงสระ และตัวสะกดของพยางค์หน้าออกไป และเสียงวรรณยุกต์สูงขึ้น ความหมายของรูปคำซ้ำนั้นจะมีน้ำหนักมากขึ้น

ตัวอย่างรูปคำซ้ำที่ทำให้ความหมายเป็นพหูพจน์

1. ก. เพื่อน [phyan]
- ข. เพื่อน ๆ ไปไหนกันหมด [phyan¹-phyan paj nǎj-kan mòt]
2. ก. เด็ก [dek]
- ข. ฉันทาเด็ก ๆ ไปเที่ยว ๆ [chán phaa dek-dek paj thiaw]

3. ก. พ่อ [phoə]
 ข. พ่อ ๆ ก็เอาแต่เที่ยว [phə-phoə kô ?aw tɛ̄ thiaw]
4. ก. หนู [nuu]
 ข. หนู ๆ อายออกไปไหนกันนะ [nú-nuu jaa ?òok paj nǎj kan ná]
5. ก. แม่ [mɛɛ]
 ข. พวกแม่ ๆ ก็รู้ว่ายากใหญ่ [phuak mɛ-mɛɛ kô wun waaj kan jàj]

จะเห็นไวยากรณ์จากตัวอย่างที่ 1 ถึงที่ 5 เมื่อมีการซ้ำคำนามหรือสรรพนามโดยที่เสียงพยางค์หน้าของคำซ้ำสั้นลงกว่ารูปเต็มในข้อ ก. คำซ้ำเหล่านี้จะมีความหมายเป็นพหูพจน์ เช่น หมายความว่า เพื่อนหลายคน เด็กหลายคน พ่อหลายคน เป็นต้น

ตัวอย่างคำซ้ำที่ทำหน้าหนักของคำลดลง

1. ก. คำ [dam]
 ข. คู่เด็กคนคำ ๆ นั้นซิ [duu dɛk khon dam-dam nan si]
2. ก. แพง [phɛɛŋ]
 ข. ซอที่แพง ๆ หนอยกัแล้วกัน [syɪ thi phɛŋ-phɛɛŋ nòj kô léw kan]
3. ก. นาน [naan]
 ข. ไปนาน ๆ ก็โค [paj nan-naan kô daaj]
4. ก. เตา [thaw]
 ข. แมงไฟเตา ๆ กันนะ [bɛɛŋ haj thaw-thaw kan ná]
5. ก. หงอย [hɔŋj]
 ข. คุณาเขาหงอย ๆ ขอบกอด [duu thaa khaw hɔŋj-hɔŋj chɔp-kon]
6. ก. ทั่ว [thua]
 ข. ใส่ไฟทั่ว ๆ หนอยนะ [saj haj thua-thua nòj ná]
7. ก. มาก [maak]
 ข. ชอบมาก ๆ หนอย [khɔw mak-maak nòj]

8. ก. บ่าย [bàaj]
 ข. เขาจะไปบ่าย ๆ [khaw waa ca paj baj-bàaj]
9. ก. เหนื่อย [nyaj]
 ข. วันเหนื่อย ๆ ขอบกอด [wan-nii nyaj-nyaj chóp-kon]
10. ก. รอน [rón]
 ข. หมูน้อากาศชักรอน ๆ แฉว [muu-nii ʔaa-kaat-chák
Fón-rón léew]

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่ารูปคำในข้อ ก. เป็นรูปเต็มของคำที่มาปรากฏเป็นคำซ้ำในข้อ ข. โดยที่เสียงพยางค์หน้าในคำซ้ำแต่ละคำจะสั้นลง ซึ่งทำให้น้ำหนักของความหมายลดลง คือ หมายความว่า คอนขาง² เช่น คอนขางคำ คอนขางแพง และคอนขางนาน เป็นต้น

ตัวอย่างคำซ้ำที่ทำให้ความหมายของคำมีน้ำหนักมากขึ้น

1. ก. คำ [dam]
 ข. เลือดตัวนี้คำคำ [sya tua nii da...m... dam]
2. ก. แพง [pheen]
 ข. ของชิ้นนี้แพงแพง [khóong chin nii phée...n... phéen]
3. ก. นาน [naan]
 ข. ไปเสียนานนาน [paj sia nan...n... naan]
4. ก. บ่า [baa]
 ข. นายคนนั้นบ่าบ่า [naaj khon nii baa... baa]

² กุสัจจิรา บรมินเทนทร์ "คำซ้ำในภาษาไทย" เรื่องความหมายของคำซ้ำ วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2506 หน้า 38-48

³ ภูเครื่องหมาย... ในเชิงอรพท หน้า 29

5. ก. ชาว [khaaw]
 ข. เขาตัดหน้าเสียชาวชาว [khaaw phat naa sia khaa..w.. khaaw]
6. ก. หุก [phuut]
 ข. เขาหุกหุกไม่ยอมหุก [khaaw phuu..t phuut maj joom jut]
7. ก. เหนื่อย [nyaj]
 ข. วันนั้นเหนื่อยเหนื่อย [wan-nii chan nyaj.. nyaj]
8. ก. ซ่อม [khi-lyym]
 ข. เขาซ่อมซ่อม [khaaw khi-lyy..m.. khi-lyym]
9. ก. ชยน์ [kha-jan]
 ข. เด็กคนนั้นชยน์ชยน์ [dek khon nii kha-ja..n.. kha-jan]
10. ก. มาก [maak]
 ข. เขาเล่นมากมาย [khaaw len maa..k maak]
11. ก. จู [cu?]
 ข. คนอะไรกินจู [khon ?a-raj kin cu..? cu?]

รูปคำซ้ำทั้งหมดในข้อ ข. มีความแตกต่างจากรูปเต็มในข้อ ก. โดยมีการยืดเสียงสระ และตัวสะกดของพยางค์หน้าออกไป และเสียงวรรณยุกต์จะสูงขึ้น เนื่องจากการลงเสียงหนัก และความแตกต่างเหล่านี้ไต่ทำให้ความหมายของรูปคำซ้ำต่างจากรูปเต็มควย กล่าวคือ เป็นการเน้นว่า มาก เช่น คำมาก แพงมาก และนานมาก ฯลฯ

คำประสม

ดังที่กล่าวไว้แล้วในบทที่ 1 ว่า คำเดี่ยวเมื่อปรากฏอยู่ตามลำพัง มักจะมีรูปเดี่ยวตลอด ดังนั้น พวกคำเดี่ยวจึงมักไม่มีการเปลี่ยนแปลงความหมาย แต่เมื่อคำเดี่ยวเหล่านั้นมาปรากฏอยู่เป็นส่วนหนึ่งของคำประสม มักจะมีรูปต่างออกไปจากรูปเดิม เช่น เสียงสระอาจจะสั้นลง การลงเสียงหนักเบาไม่เท่ากัน และมีการหยุดค้างที่กัน ความแตกต่างในเรื่องรูปคำของคำซ้ำคู่เดียวกันสองคำหรือสามคำ เมื่อปรากฏเป็นคำประสมกับเมื่อไม่ได้เป็นคำประสม (คือ เป็นคำสองคำหรือสามคำเรียงกัน) ไต่ทำให้ความหมายของคำประสมผิดแผกแตกต่างไปจากความหมายของคำเดี่ยวสองคำหรือสามคำเรียงกันบ้าง ในที่นี้

จะกล่าวถึงเฉพาะคำประสมประเภทที่พยางค์หน้าที่มีเสียงสระสั้นลง มีความหมายเหมือนกัน
รูปเต็มของพยางค์นั้น เมื่อปรากฏในรูปของคำเดี่ยว⁴

⁴ คำประสมอีกประเภทหนึ่งที่ไม่รวมอยู่ในประเภทที่กล่าวข้างต้น คือ ประเภทที่
นอกจากความหมายของคำประสมทั้งคำจะต่างจากความหมายของคำเดี่ยวสองหรือสามคำ
เรียงกันดังกล่าวยังคงต่างจากความหมายของพยางค์หน้าในคำประสมนั้น ยังต่างจากความ
หมายของคำเดี่ยวคำเดี่ยวอีกด้วย ตัวอย่างเช่น

1. รูปร่างเหมือนปากกา ก. [rûup-râaŋ mÿan pàak/kaa] (ปากของกา)
ข. pàk-kaa/ (เครื่องใช้ในการเขียน)
2. เขาถูกคนไหม ก. [kháw duu/thùuk khon máj] (คูไม่ผิดคน)
ข. du-thùuk/ (คูหมิ่น)
3. ลูกเสื้อเนี่ยะตัวนี้คเดียว ก. [lúuk/sÿa nia tua nit diaw] (ลูกของเสื้อตัวนี้)
ข. luk-sÿa/ (ลูกเสื้อคนนี้)
4. ทางเสื่อนี้แปลกดี ก. [háan/sÿa ní plèck dii] (ทางของเสื่อ)
ข. háan-sÿa/ (ส่วนประกอบของเรือ)

จากตัวอย่างที่ 1 ถึงที่ 4 นอกจากความหมายของคำประสม ทั้งคำจะต่างจาก
ความหมายของคำเดี่ยว 2 หรือ 3 คำเรียงกันแล้ว ความหมายของพยางค์หน้าในคำประสม
แต่ละคำ เช่น [pàk] ในตัวอย่างที่ 1 ข้อ ข. เมื่อเปรียบเทียบกับคำเดี่ยวคำเดี่ยวคือ
[pàak] ในข้อ ก. ของตัวอย่างเดียวกัน ก็ยังแตกต่างกันด้วย คือ [pàak] หมายถึง
อวัยวะส่วนหนึ่งของ กา แต่ [pàk] ไม่มีความหมายเช่นนั้น ตัวอย่างที่ 2 ถึงที่ 4 ก็
เช่นเดียวกันคือความหมายของ [duu] กับ [du], [lúuk] กับ [luk] และ
[háan] กับ [hǎŋ] ก็แตกต่างกันด้วย

ตัวอย่าง

1. สีฟ้าสวยดี ก. [s^íi/f^áa s^uaj dii] (สีของท้องฟ้า)
ข. [s^í-f^áa/] (ชื่อของสี)
 2. อาหารเย็นหมดแล้ว ก. [ʔ^aa-h^áan/ jen mòt l^éew] (อาหารไม่ร้อน)
ข. [ʔ^a-h^áan-jen/ (ไม่ใช่อาหารเช้า อาหารกลางวัน)
- ฯลฯ
3. เอาจานเช็ดหน้าให้หน่อยสิ
ก. [ʔ^aw ph^áa/ ch^ét n^áa h^áj n^òj s^í] (หยิบจานมาเช็ดหน้า)
 ph^á-ch^ét-n^áa/ (เครื่องใช้ชนิดหนึ่ง)
 4. หุงข้าวสวยใหม่ ก. [h^ũŋ kh^áaw/s^uaj máj] (ข้าวไม่แฉะ)
 kh^áw-s^uaj/ (ไม่ใช่ข้าวต้ม)
 5. กาแฟร้อนใหม่ ก. [kaa-f^éc/r^óon máj] (กาแฟไม่เย็น)
 ka-f^éc-r^óon/ (ไม่ใช่กาแฟเย็น)
 6. ไซปรองไม้ไค้ใหม่
 ก. [ch^áj p^rec^ŋ/m^áaj d^áj máj] (หรือทองไซปรองสิ่งอื่น)
 ข. p^rec^ŋ-m^áaj/ (ไม่ใช่ปรองลาวค)

จากตัวอย่างที่ 1 ถึงที่ 6 จะเห็นได้ว่าในข้อ ก. คำว่าสี อาหาร ฟ้า ข้าว กาแฟ และ ปรอง เป็นรูปเต็มที่ต้องเสียงหนัก และมีการหยุดหลังคำแต่ละคำ เมื่อปรากฏเป็นคำประสมจะต่างจากรูปเต็มในข้อ ก. คือ รูปในข้อ ข. จะมีเสียงสระสั้นลง มีการลงเสียงหนักที่พยางค์ท้ายของคำประสม และมีการหยุดที่หลังคำประสม ความแตกต่างระหว่างรูปในข้อ ก. และข้อ ข. นี้ ใ้ทำให้ความหมายของคำประสมผิดแผกแตกต่างไปจากความหมายของคำเดี่ยวสองคำหรือสามคำเรียงกัน แต่หาเปรียบเทียบความหมายของพยางค์หน้าในคำประสมกับความหมายของรูปเต็มของพยางค์นั้นเมื่อปรากฏในรูปคำเดี่ยวคำเดียว จะเห็นว่าความหมายยังคงเดิม ตัวอย่างเช่น เมื่อเปรียบเทียบความหมายของ [s^íi] กับ [s^í] ในตัวอย่างที่ 1 และ [p^rec^ŋ] กับ [p^rec^ŋ] ในตัวอย่างที่ 6 ความหมายของแต่ละคู่ก็ยังคงเดิม คือ หมายถึงสี และปรอง ตามลำดับ แต่เมื่อเปรียบเทียบความหมายของรูป คำประสมกับรูปคำเดี่ยว

สองคำเรียงกัน เช่น [sɯi/faa] กับ [sɯi-faa], [preɯj/maaj] กับ [preɯj-maaj] ความหมายจะต่างกันดังที่วงเล็บไว้ข้างท้ายตัวอย่าง สำหรับตัวอย่างอื่น ๆ ความแตกต่างก็เป็นไปในทำนองเดียวกัน

คำลงท้าย

คำในหมวดคำลงท้ายทุกคำเป็นประเภทคำหลายรูป เมื่อคำลงท้ายเหล่านี้มีรูปต่างกัน เช่น ท่างกันตวยเสียงวรรณยุกต์ หรือความสั้นยาวของสระ ก็จะทำให้ความหมายของทั้งวลีหรือทั้งประโยคต่างกันไปได้ สำหรับในเรื่องการท่างความหมายนี้เราไม่อาจกล่าวอย่างแน่นอนตายตัวลงไปได้ว่า ถ้าผู้พูดต้องการจะแสดงความรู้สึกอย่างไรก็โดยที่หนึ่งออกมาจะใช่เสียงวรรณยุกต์ใด และสระสั้นหรือยาว เพราะรูปของคำลงท้ายรูปเดียวอาจแสดงความหมายได้มากกว่า 1 อย่าง และในทางตรงกันข้าม ความหมายอย่างเดียวกันก็อาจจะแสดงโดยที่ท่างที่ใช่วรรณยุกต์ และความสั้นยาวของสระต่างกันได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขหลายอย่าง เช่น ลักษณะของคำลงท้ายแต่ละคำ เช่น คำว่า [maaj] ส่วนมากจะแสดงคำถาม แต่คำว่า [sɯi] จะไม่แสดงคำถาม หรืออาจจะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่ใช้คำพูดนั้น เช่น เมื่อมีคำถามนำมาก่อนว่าจะไปไหม ? ถ้าผู้พูด พูดว่า [paɯj sɯi] ก็เป็นการตอบรับ แต่ในอีกสถานการณ์หนึ่งอาจจะมีความหมายเป็นคำสั่งใด เป็นต้น

ตัวอย่างที่แสดงว่ารูปของคำลงท้ายรูปเดียวอาจแสดงความหมายได้มากกว่า 1 อย่าง เช่น [paɯj sɯi] รูป [sɯi] อาจจะแสดงการชักชวน ตอบรับ หรือแสดงคำสั่งก็ได้ในทางตรงกันข้ามถ้าผู้พูดต้องการแสดงการชักชวน ก็อาจจะใช้รูปต่าง ๆ ของคำลงท้ายได้มากกว่า 1 รูป เช่น ไชวา [paɯj na] หรือ [paɯj na] ก็ได้ เป็นการชักชวนเหมือนกัน เป็นต้น

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างความหมายของรูปต่าง ๆ ของคำลงท้าย โดยจำแนกออกเป็นประเภทตามความสั้นยาวของสระ และเสียงวรรณยุกต์

1. เสียงสระสั้น วรรณยุกต์เสียงตรี ['] ผู้พูดแสดงการชักชวน ขอร้อง คำสั่งอย่างนุ่มนวล ตอบรับ หรือแสดงคำถาม

ตัวอย่าง

ไปเดอะนะ [paj the ná]	ชักชวนขอร้อง
ด ไปเสียดีเรอะ [paj sia thii ré]	ชักชวน
ไปไหม [paj máj]	ชักชวน ถาม

๒. เสียงสระยาว วรรณยุกต์ และเสียงตรี ['] แสดงความไม่แน่ใจ สงสัย

หรือคาดคะเน

ตัวอย่าง

เขาจะไปหรือ [kháw ca paj ryy]	ไม่แน่ใจ
เขาจะทำเรอ [kháw ca tham rée]	คาดคะเนว่าไม่ทำ
เขาไปไหนน่า [kháw paj náj naa]	สงสัย
เขาไม่ว่าอะไรหรอก [kháw máj wáa ?a-raj-róok]	คาดคะเนแต่ไม่แน่ใจ

๓. เสียงสระสั้น วรรณยุกต์เสียงโท [^] ผู้พูดแสดงการชักชวน สิ่ง หรือ

ยอมรับ

ตัวอย่าง

ไปนะ [paj ná]	ชักชวน
ไปสิ [paj sí]	ชักชวน สิ่ง
ไปคะ [paj kha]	ยอมรับ

๔. เสียงสระยาว วรรณยุกต์เสียง โท [^] ผู้พูดแสดงการเข้าชี้หรือรำคาญ

ตัวอย่าง

ไปเดอะน่า [paj the naa]	เข้าชี้หรือรำคาญ
ไปสิ [paj sii]	เข้าชี้ รำคาญ
ไปไหมแล้ว [paj máj laaw]	รำคาญ

เท่าที่ยกตัวอย่างมาทั้งหมดนี้ เป็นความหมายที่ต่างกันเนื่องจากการใช้รูปต่าง ๆ ของคำลงท้าย การเปลี่ยนความหมายของวลี และประโยคตามรูปของคำอาจจะปรากฏในคำจำพวกที่ไม่ใช่คำลงท้ายไวยากรณ์มากนัก เช่น ในคำกริยาวิเศษณ์บางคำ

ตัวอย่าง

เขาคงจะไปกระมัง [kháw khog ca paj kra-man] แสดงความคาดคะแนนค่อนข้างแน่ใจ

[kháw khog ca paj kra-mán] คาดคะเน แต่ไม่แน่ใจ

จะให้เขียนยังไง [ca háj khian jan-naj] แสดงคำถาม ของการคำตอบ

[ca háj khian jan-náj] ไม่ได้แสดงคำถาม แต่เป็นการคาดคะเน
ว่าทำไม่ได้

คิดว่าเขาจะทำอะไร [khít waa kháw ca tham ?a-raj] แสดงคำถาม ของการคำตอบ

คนอย่างเขาจะทำอะไร [khon jàaj kháw ca tham ?a-ráj] คาดคะเนว่าคงจะทำอะไรไม่ได้

เป็นการแสดงความดูถูก